תצא

א. באיסור „לא תלבש שעטנז״[1], שפירשו חז״ל ד„שעטנז״ היינו „עד שיהא שוע טווי ונוז״[2], מצינו פלוגתא בין רש״י ורבינו תם:

לרש״י[2] „דבר[3] תורה לא הוי כל־אים . . אלא א״כ עירב הצמר והפשתן יחד וסרקם יחד במסרק („שוע״) וטווים וארגם („נוז״) ביחד, ולר״ת[4] הוי כלאים מדאורייתא אפילו סרק כל אחד ואחד לבדו וטוואו לבדו ושזרו לבדו („נוז״[5]) ואח״כ חיברן ביחד על ידי אריגה או כו״.

והיינו, דלר״ת התנאי „עד שיהי׳ שוע טווי ונוז״ תכנו רק הגדרת צמר ופשתים כאלה שכל אחד מהם הוה („שעטנז״ —) שוע טווי ונוז, „ועל שעטנז של צמר לבד ושל פשתים לבד הזהיר הכתוב שלא יעשה מהם בגד ביחד ומיחדיו נפקא״[6]; ואילו לרש״י (דנוז היינו ארוג, כנ״ל), ה־תנאי דשעטנז, צמר ופשתים שהם באופן דשוע וטווי ונוז ביחד.

ולכאורה יש לומר, שפלוגתתם תלוי׳ בגדר כלאי בגדים.

דהנה איסור שעטנז בא בפרשה בהמשך לכלאי הכרם ולכלאי בהמה — „לא תזרע כרמך כלאים גו׳ לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו״[7], ובהמשך לזה „לא תלבש שעטנז גו״. ושני אופני כלאים אלה — כלאי הכרם וכלאי בהמה — הם סוגים שונים: בכלאי הכרם, פעולת הכלאים היא שהמינים השונים, חטה ושעורה וחרצו[8], מתערבים יחד באופן שנעשית מציאות חדשה (במה שצומח מהם) — „פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם״[9]; ואילו כלאים דחרישה, „לא תחרוש בשור וחמור יחדיו״, אינו תערובה, שניהם נשארים כמציאות בפ״ע, אלא שביחד עושים פעולה בעולם, מחוץ להם.

ועפ״ז יל״ע בכלאי בגדים, באיזה סוג הוא — אם הוא ע״ד כלאי הכרם, ש־עיקרו הוא תערובת פעולת מציאותם, או שהוא ע״ד כלאים דחרישה, שהוא מחוץ להם.

ויש לומר, שבזה פליגי רש״י ורבינו תם: לדעת רש״י כלאי בגדים הוא מעין כלאי הכרם, שגדרם הוא יצירת חפצא שהיא תערובת שני מינים, ולכן ס״ל שהאיסור הוא כאשר מתחילת עשייתן נעשו ביחד[10], מסריקתם עד

---

1) פרשתנו כב, יא.

2) יבמות ה, ב. נדה סא, ב.

3) ל׳ הטור יו״ד ר״ס ש.

4) יבמות שם תוד״ה עד שיהא. נדה שם ד״ה שוע. וכן בתוס׳ הרא״ש שם.

5) דלר״ת „נוז היינו שזור״, ולא כפרש״י דנוז היינו ארוג (מקומות שבהערה הקודמת).

6) ל׳ התוס׳ יבמות שם.

7) כב, ט. יו״ד.

8) רש״י שם, ט (מברכות כב, א. וש״נ). וראה מפרשי רש״י.

9) ל׳ הפסוק שם.

10) ראה פרש״י על התורה עה״פ „שעטנז — ל׳ עירוב״, ולא כפי׳ מנחם שהביא בפי׳ קדושים (יט,

*) וראה רש״י תמורה לד, א ד״ה ליבטל (וראה הגהת השטמ״ק שם) בהטעם דלא שייך ביטול ברוב בכלאים. ולהעיר עד״ז מתוד״ה בגד — נדה שם (ועד״ז בתוס׳ ע״ז סה, ב), אבל אינו מוכרח שזהו

אריגתם[11]; ולפי ר"ת, כלאי בגדים הוא ע"ד כלאים דחרישה, שענינם הוא ש־שני מינים שונים הנשארים שונים זה מזה מצטרפים יחד בפעולה מיוחדת, וזהו גדר לבישת ב' הסוגים דצמר ופשתים יחדיו – ולכן ס"ל שאין צורך שיהיו מסורקים וטווים יחד, ודי[12] שהם ארוגים יחד.

ב. לפי הסברה זו יש לומר, ששיטת ר"ת היא בהתאם למשמעות המשך הכתו־בים, ש„לא תלבש שעטנז" נאמר בהמשך ל„לא תחרוש גו'", שמזה משמע שאיסור שעטנז הוא אותו הגדר דכלאים דחרי־שה. ומה גם שהכתוב שלפנ"ז „לא תזרע כרמך כלאים", נאמר בפרשה בפ"ע, וה־איסורים ד„לא תחרוש גו' לא תלבש גו'" הם בפרשה בפ"ע, ומדחילקם הכתוב לב' פרשיות, משמע שהם שני סוגים שונים. ולכן פי' ר"ת, דכלאי הכרם (וכלאי זרעים), „לא תזרע גו'", גדרם הוא האי־סור לערב מינים באופן שנעשים מציאות אחת, משא"כ כלאים דחרישה וכלאי בגדים – „לא תחרוש גו' לא תלבש גו'" – גדרם רק חיבור חיצוני, שגם זה אסרה תורה (בבהמה ובגד).

ויש לבאר טעמו של רש"י, שס"ל שגם גדרם של שעטנז – כלאי בגדים – הוא תערובת פנימית באופן שנעשה מצי־אות חדשה, אף שאיסור זה נאמר בתורה בהמשך ל„לא תחרוש גו'" – כי ס"ל שזה שאסרה תורה כלאים דחרישה („לא תחרוש גו'") הוא כעין סייג לאיסור הרבעה („בהמתך לא תרביע כלאים"[13]), וכמבואר ברמב"ן[14] דאיסור כלאים ד־חרישה „היא מצוה מבוארת מן בהמתך

יט) „ול' שעטנז פי' מנחם מחברת צמר ופשתים"**. וי"ל שזהו מה שממשיך רש"י בפרשתנו „ורבותינו פירשו שוע טווי ונוז", ד„ורבותינו פירשו" אינו פי' שני, אלא שע"פ „רבותינו" מתבאר מה שגדרו של שעטנז הוא „עירוב".

11) וביישוב קושיית התוס' ד„א"כ כלאים בציצית היכי משכחת לה דאצטריך קרא למישרי, והלא חוטי תכלת חלוקין במסרק וטווי לבדם" – ראה מהר"י קורקוס לרמב"ם הל' כלאים פ"י ה"ב, מה שהביא מרש"י מהדו"ק. ולכמה מפרשים גם לרש"י ישנו עוד דין וגדר בהאיסור דלמדין מ„צמר ופשתים יחדיו"*, גם בלא שוע טווי ונוז ביחד – ראה רא"ם לפרש"י קדושים שם (קרוב לסופו). צ"צ בחידושים על ש"ס כלאים פ"ט מ"ח אות ב (וראה שו"ת הצ"צ שער המילואים סל"ח). ערוך לנר לתוס' יבמות שם. צפע"נ להל' כלאים שם (יד, ב ואילך). ובכ"מ.

וכבר שקו"ט בדברי רש"י בפירושו עה"ת קדו־שים שם דהעתיק דברי התו"כ, דמשמע דגם לבדים אסורים, ונוז הוא לשון הנמלל ושזור כו', אם מתאים עם שיטתו בפירושו על הש"ס, או שפי' שם שלא אליבא דהלכתא – ראה בארוכה מפרשי רש"י שם. ולפי' באר מים חיים (וכ"ה בפנים יפות ובאר בשדה) מ"ש „לרבות לבדים" היינו שאינם בכלל שעטנז מה"ת. ולפ"ז ה"ז כשיטתו בפירוש הש"ס. ואכ"מ.

לשיטת ר"ת (בתוד"ה שוע נדה שם). ולהעיר גם שמדגיש (וכן בעוד ראשונים) ש„שניהם היתר" משא"כ ברש"י. וראה ש"ך יו"ד ר"ס רצט ובשו"ת חת"ס שצוין בפ"ת שם. בית האוצר מערכת ב כלל יח אות ח (מ, סע"ב ואילך). ואכ"מ.

**) ראה באר מים חיים (לאחי המהר"ל) לפרש"י קדושים שם, שני אופנים בפרש"י (הובא בסוף הערה הבאה).

*) או מהסמיכות ל„גדילים תעשה לך" – ראה ראב"ד לתו"כ קדושים שם.

12) וכלשון הטור שם „ולר"ת כו' אפילו סרק כ"א מהם לבדו כו'". וראה משנה ראשונה לכלאים פ"ט מ"ח בסופו מ"ש בפי' הרע"ב.

13) קדושים שם. ואולי י"ל אסמכתא לשיטת רש"י מהפסוק שם „ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך" בכתוב אחד בהמשך ל„שדך לא תזרע כל־אים", וגם דשם נאמר בהכתוב „לא תרביע כלאים" ולא כלאים דחרישה.

14) ובבחיי כאן. וכן ברמב"ן ובחיי קדושים שם. פענח רזא כאן.

לא תרביע כלאים שדרך כל עובד אדמתו להביא צמדו ברפת אחת ויריכיב אותן"[15]. וא"כ אין האיסור דכלאים ד־חרישה גדר חדש בכלאים, דכללות איסור כלאים הוא רק גדר אחד, דהיינו תערובת פנימית באופן שנעשה מציאות חדשה (וכלאים דחרישה הוא רק סייג ל־איסור הרבעה), ולכן גם באיסור שעטנז ס"ל לרש"י שגדרו הוא תערובת פנימית, כנ"ל.

ג. והנה הרמב"ם[16] כתב „כיון שנת־חבר הצמר עם הפשתן צד חיבור בעולם הרי זה כלאים מן התורה, כיצד צמר ופשתים שטרפן זה עם זה ושע אותן ועשה מהן לבדין הרי אלו כלאים, טרפן וטוה אותן כאחד וארג בגד מטווי זה הרי זה כלאים".

והיינו, ששיטת הרמב"ם היא כמו שיטה ממוצעת בין רש"י ור"ת, שמחד גיסא ס"ל להרמב"ם ש„שוע טווי ונוז" הוא החפצא דשעטנז (ולא כפי' ר"ת ש־זהו רק תיאור סוג הצמר ופשתים שעליו חל האיסור לערבם יחד, והתערובות ד־שעטנז הוא רק בהאריגה); אבל לאידך, לא ס"ל כרש"י שצ"ל חיבורם בכל שלשת הדברים ד„שוע טווי ונוז", אלא מספיק „צד חבור בעולם", דגם שוע לבד הוי כלאים, ו(לכמה דיעות) גם טווי לחוד הוי כלאים (וכמו שהאריכו בנו"כ ובמפרשים[17] בביאור דעת הרמב"ם).

וע"פ הנ"ל שגדרם של כלאי בגדים נלמד מכלאים דחרישה (כיון שנאמרו בקרא בהמשך זל"ז), י"ל, ששיטת ה־רמב"ם בגדר כלאי בגדים היא בהתאם לשיטתו בגדר האיסור ד„לא תחרוש גו"".

דהנה הרמב"ם במו"נ[18] כתב שטעם כלאים דחרישה הוא „כי אם יקבץ בין שניהם, פעמים ירכיב אחד מהם על חבירו", ולפום ריהטא נראה שזהו ע"ד דברי הרמב"ן הנ"ל שאיסור כלאים ד־חרישה הוא רק סייג לכלאים דהרבעה, אבל יש לומר, שלדעת הרמב"ם, האיסור דלא תחרוש גו' הוא סייג לאיסור רביעה, לא רק מפני שבפועל מעשה ד־חרישה יחדיו יכול להביא לרביעה, אלא גם מצד הדמיון בתוכן שיש בשתי ה־פעולות דהרבעה וחרישה יחד (ומשום הכי נאסרה חרישה יחדיו אגב רביעה).

דהנה איסור הרבעה עצמו, יש ל־פרשו בשני אופנים:

א) עיקר האיסור הוא בגלל התוצאה מזה — הולדת מין אחר חדש, הנעשה מהרכבת שני המינים, ולפ"ז, כלאים ד־הרבעה הם בדוגמא ובסוג[19] כלאי הכרם (כלאים דזריעה), שעיקרם הוא מצד התערובת — דמין אחר חדש הנצמח מזה, וכמו שהאריך ברמב"ן עה"ת[20].

ולאופן זה, כלאים דחרישה הוא בסוג וגדר אחר, שהרי אין בזה מעשה תערו־בת רק בהפעולה דשני המינים יחדיו (ולפ"ז, זה שאיסור דחרישה הוא סייג

15) להעיר שעפ"ז מצינו עוד מצוה דאורייתא מטעם סיג — ראה לקח טוב (להר"י ענגל) כלל ח.

16) הל' כלאים פ"י ה"ב.

17) לרמב"ם שם. וכן בנו"כ ומפרשי הטושו"ע יו"ד ר"ס ש. ורוב מפרשים פירשו בדעת הרמב"ם דכ"א לבדו הוי כלאים, וכמ"ש הרמב"ם בהל' עדות פ"י ה"ג ובלח"מ שם. וראה גם חידושי הצ"צ שם. ועוד.

18) ח"ג פמ"ט (הובא בחינוך מצוה תקנ).

19) אף שהולד הנולד אינו אסור בהנאה ככלאי הכרם (כדלקמן בפנים). ולהעיר מדעת איסי בן עקבי' (ירושלמי כלאים פ"ח ה"ב).

20) קדושים שם בתחלתו. ומ"ש להלן שם „וה־מינים בבע"ח לא יולידו כו'" הוא עוד טעם, כמפורש שם בההמשך בנוגע לכלאי זרעים.

לאיסור רביעה, הוא רק מצד זה שב־פועל יכולה החרישה להביא לידי הרבעה).

ב) גם איסור כלאים דהרבעה אינו מצד התערובת שבמין החדש הנוצר אז, אלא ענין ההרבעה הוא מצד הפעולה של תערובת שני מינים. וכמשנ"ת ב־מק"א[21], שנפסקה הלכה — כמ"ש ה־רמב"ם — „מותר להכניס שני מינין לסהר אחד ואם ראה אותם רובעים זה את זה אינו זקוק להפרישן"[22], „מי שעבר והרכיב בהמתו הרי הנולד מהם מותר בהנאה"[23], ולוקה מה"ת רק כשהכניס בידו כו'[24], משמע, דגדר איסור כלאים הרבעה ע"ד ההלכה, אינו בגלל התול־דות שנולדים מהם, אלא מצד עצם מעשה ההרכבה וההרבעה.

ולאופן זה יש לומר, דכלאים ד־חרישה הוא באותו הסוג ומעין הגדר דכלאי הרבעה, כי זה שנאסרה החרישה יחדיו הוא משום שזהו כעין התחלה של פעולת החיבור של שני המינים (כי קיבוץ שני המינים מביא לידי כך ש־„פעמים ירכיב אחד מהם על חבירו").

והיינו, שלשיטת הרמב"ם, זה שאסרה תורה כלאי חרישה הוא לפי שהאיסור הוא בפעולת החיבור. אבל לאידך, אין זה מפני שהתורה אסרה חיבור זה מצד עצמו, אלא לפי שהם בגדר דכלאים ד־הרבעה, וזהו עיקר האיסור, כאשר פעו־לת החיבור יש בה ההרכבה — הרבעה דשני מינים.

ד. ועפ"ז יש לומר, שלשיטתו אזיל גם בכלאי בגדים (שהוא בגדר וסוג זה), שיש בזה ב' הקצוות:

גדר האיסור אינו רק צירוף (כדעת ר"ת) אלא צ"ל חיבור שני המינים ב־עשייתן; אבל לאידך אין החיבור צ"ל באופן ששניהם נעשים חפצא אחת מ־תחלת הווייתן דצמר ופשתים, עד שנעשו לבגד אחד שאינה ניכרת חלוקתן (כדעת רש"י), אלא די שיהי' איזה „צד חיבור" ביניהם (ע"ד שהתורה אסרה פעולת ה־חרישה יחדיו, אף שאין כאן הרכבה ממש, כיון שזוהי כעין התחלה של הרבעה, כנ"ל).

וזה מדוייק בדברי הרמב"ם, שאף ש־כתב בתחילה[16] „כיון שנתחבר הצמר עם הפשתן צד חיבור בעולם הרי זה כלאים מן התורה", מ"מ ממשיך[16] „כיצד צמר ופשתים שטרפן זה עם זה ושע אותן ועשה מהן לבדין הרי אלו כלאים, טרפן וטוה אותן כאחד וארג בגד מטווי זה הרי זה כלאים", ולכאורה, כיון דמן ה־תורה נאסר בכל צד חיבור בעולם [וכפי שהאריך בהלכה שלאח"ז[25] „תפר בגד צמר בשל פשתן ואפילו תפרן במשי או שתפר בגד צמר בחוטי פשתן או בגד פשתים בחוטי צמר או קשר חוטי צמר בחוטי פשתים או גדלן אפילו נתן צמר ופשתים בשק או בקופה וכרכן הרי אלו כלאים, ואפילו קשר גדיל של צמר בגדיל של פשתן אע"פ שהרצועה ב־אמצע, וכן אם כפל בגדי צמר ופשתן וקשרן הרי אלו כלאים שנאמר צמר ופשתים יחדו מכל מקום כיון שנתאחד נאסר"] — למה מודגש בכתוב „שוע טווי ונוז", וכדוגמא הראשונה באופן החיבור שתפס ברמב"ם שם ד„טרפן זה עם זה ושע אותן[26] ועשה מהן לבדין"[27] (שב־

21) לקו"ש חכ"ד ס"ע 149 ואילך.

22) הל' כלאים פ"ט ה"ב.

23) שם ה"ג.

24) שם ה"א. ועד"ז בסה"מ מל"ת ריז.

25) ה"ג (בפ"ו).

26) ולהעיר ש„שוע" נאמר בתורה בפירוש (ברמז) בתיבת „שעטנז" — „שע". וראה כס"מ לרמב"ם שם.

27) ולהעיר ממאירי (ביצה טו, א. יבמות ה, ב

דוגמא זו, כללות עשיית הבגד מתחילתו היתה ע"י תערובת שני המינים).

אלא כי לדעת הרמב"ם כלאי בגדים הם בדוגמת כלאי בהמה, וכמו בכלאים דבהמה, אף שהאיסור הוא גם בכלאים דחרישה, שאין כאן חיבור פנימי, מ"מ עיקר גדרו הוא כלאים דהרבעה כנ"ל, מעין זה הוא בכלאי בגדים, דאף דאי־סור כלאים מה"ת הוא כאשר נתחבר בכל צד חיבור בעולם, מ"מ, עיקרו הוא כאשר יש חיבור פנימי, שזהו כאשר טרפן זה עם זה ושע אותן ועשה מהן לבדין[26].

ה. ויש לבאר פלוגתת רש"י ור"ת הנ"ל ע"ד החקירה והדרוש – ובהקדם, שמצינו חילוק עיקרי בין כלאי בגדים לכלאי זרעים וכלאי בהמה, שבהם נאסרה עצם עשיית הכלאים, זריעת הכלאים בקרקע, וכן הרבעת שני מינים (נוסף על איסור החרישה בשור וחמור יחדיו), משא"כ בכלאי בגדים נאסרה רק לבישת שעטנז ולא עצם עשיית בגד של צמר ופשתים יחדיו.

ויש לבאר טעם החילוק – דכלאי בגדים שונים מכלאי זרעים וכלאי בהמה בזה, שבכלאי בגדים החיבור הוא משני סוגים שונים, סוג החי וסוג הצומח [דצמר הוא מבעל חי ופשתים מצומח][28], ומשום זה לא תצוייר תערובת ביניהם בעצם מציאותם, אלא החיבור ביניהם הוא רק חיבור חיצונית שלהם: משא"כ בכלאי זרעים וכלאי בהמה שהתערובת היא באותו סוג (שני מינים של צומח או שני מינים של חי), הרי שם התערובת היא במציאותם, בכח הצמיחה וכח ה־הולדה שלהם.

ולכן רק בכלאי זרעים וכלאי בהמה נאסרה (גם) עצם עשיית התערובת, כיון שהתערובת היא במציאותם: משא"כ ב־כלאי בגדים (דצמר ופשתים) שאי אפשר לערבם בעצם מציאותם, לא נאסרה עשיית התערובת אלא רק לבישת בגד הנעשה מתערובת זו.

ויש לומר, שזהו טעמו של ר"ת שאיסור שעטנז הוא גם כשאין תערובת גמורה ב„שוע טווי ונוז", דכיון שהאיסור שעטנז אינו אלא על לבישת השעטנז, ולא על עשיית התערובת דצמר ופשתים יחדיו (שלא שייך שתהי' תערובת אמי־תית בצמר ופשתים כנ"ל), מסתבר לומר, שמספיק חיבור חיצוני (אריגת הצמר ופשתים) כדי לאסור הלבישה בבגד זה[29].

בפסקיו – הובא בשעה"מ הל' כלאים פ"י ה"א) בטעם הרמב"ם דלבדים אסורים מה"ת, „מפני שגמר עשייתן בכך ולא הוצרכו לשוע טווי ונוז אלא בבגד שלא נגמרה עשייתו אלא בשלשתם" (ועד"ז בתוס' הרא"ש נדה שם). ולהעיר דלפי' הרמב"ם בפיה"מ (כלאים פ"ט מ"ח), מעשה הטריפה והמחיקה הוא לאחר שנעשה בגד. וראה חי' הצ"צ שם בתחלתו. הכתב והקבלה קדושים שם.

28) וכדמוכח גם ממחז"ל (פדר"א פכ"א. זח"ג פו, ב ואילך. ועוד) דאיסור שעטנז הוא כי אמר הקב"ה אל יתערבו מנחת קין והבל לעולם – והרי מנחת הבל היא מה שהביא מבכורות צאנו ומ־חלביהו, קרבן ממין החי.

ופשיטא לפי ביאור הבחיי (קדושים שם – ע"פ זהר שם. וראה גם רמב"ן שם) שענין הכלאים הוא מפני שמערבב כחות העליונים, שבכחות העליונים הם במין החי ומין הצומח.

29) ובאופן אחר קצת יש לומר: ר"ת ס"ל ש־עיקר גדר איסור כלאים הוא החיבור של שני דברים מנוגדים, וכיון שהתערובת בשעטנז היא משני סוגים, צומח וחי, צמר ופשתים, לכן, גם כאשר החיבור הוא רק בחיצוניות ששוכנים יחד, הרי מצד חילוקי הסוג נעשה כבר גדר של כלאים של כ' דברים מנוגדים• [משא"כ כאשר ב' המינים הם מאותו הסוג וקרובים

•) להעיר מלקו"ש שם ע' 150 ובהערה 40 שם.

ובסברת רש"י יש לומר, דאע"פ שאין בכלאי בגדים תערובת בעצם המציאות, מ"מ, כאשר מתחילת עשייתן נעשו ביחד, מסריקתם עד אריגתם, יש עכ"פ דמיון לתערובת דכלאי זרעים וכלאי בהמה, ולכן נאסרו גם כלאים אלה, והוא כמו סייג לשאר אופני כלאים (וכמ"ש ה"רמב"ן[30] שהאיסור דכלאי בגדים הוא רק להרחקה).

[ומ"מ, כיון שבפועל אין בעשיית שעטנז תערובת בעצם המציאות, לא נאסרה עשיית השעטנז, אלא רק הלבישה בו].

ו. ועפ"פ מ"ש הרמב"ם[31] שכל מצוות התורה ניתנו לתקן הדעות כו', י"ל שיש רמז ולימוד בעבודת האדם בזה שדוקא בכלאי בגדים נאסרה רק הלבישה:

ידוע שכוחות הנפש שבאדם נחלקים לד' סוגים, כנגד דומם צומח חי ומדבר, ד"צומח" שבנפש הן המדות, ו"חי" הוא השכל (כמבואר בכמה מקומות[32]). וזהו הרמז בכך שלא נאסרה עשיית בגד של שעטנז, כי אדרבה, זהו משלימות האדם[33], שכוחותיו כלולים זמ"ז, שהשכל משפיע על המדות והמדות הן לפי ערך השכל [ומה שאסרה תורה תערובת של שני מינים הוא רק כאשר ע"י תערובת זו מתבטלים הגדרים והתכונות המיוחדות של כל כח (ע"ד כלאי זרעים וכלאי בהמה, שנוצר מין חדש)[34]].

אבל מ"מ אסור ללבוש שעטנז, כי לבוש הו"ע של מקיף, דהיינו עבודה הבאה מצד הכוחות המקיפים שבנפש[35], כח הרצון והתענוג, שעבודה זו היא בכל אופן שכל עניני האדם "מוקפים" וחדורים ברצון או תענוג זה (כמו לבוש האדם, שמקיף את האדם, ועד שישנו לבוש המקיף רובו ככולו בבת אחת). וכאשר העבודה היא באופן כזה, אי אפשר שתהי' "תערובת" של שני מיני כחות, כי כאשר האדם בכללותו עסוק ונתפס באופן אחד של עבודת ה' עד שזה מקיפו כולו, אי אפשר שיהי' עסוק בשעת מעשה (וגם כן באופן של "מקיף" התופס את כולו) בדבר שני.

ולכן מזהיר הכתוב "לא תלבש שעטנז", דבנוגע למדריגת מקיפי הנפש, צ"ל ההתעסקות בכל סוג עבודה בפני עצמו, ואין לערב "צמר ופשתים יחדיו".

(משיחות ש"פ תצא תשמ"א, א' דר"ח אלול תשד"מ)

זל"ז, הרי כדי שייעשה מצב של כלאים, חיבור דברים המנוגדים, צריך שהחיבור יהי' באופן של תערובת ממש, כי שכינתם יחד אינה בסתירה למציאותם, שהרי הם בגדר וסוג אחד].

30) קדושים שם.

31) סוף הל' תמורה.

32) תו"א ד, א ואילך. לקו"ת חקת נח, א. תו"ח בראשית יט, סע"ג ואילך. ד"ה חביבין ישראל תרצ"ו פ"י. ובכ"מ.

33) ראה רמב"ם בהקדמתו לפיה"מ ד"ה אחר כן ראה להסתפק.

34) וראה בארוכה לקו"ש חכ"ט ע' 125 ואילך.

35) כידוע (לקו"ת ברכה צח, סע"ד ואילך. ובכ"מ) החילוק בין מזון לבוש ובית, שהם בחי' פנימי, מקיף ומקיף למקיף. וראה גם עטרת ראש שער יוה"כ ספ"ב ואילך.